

ordne, men hidtil har man rigtignot ikke fundet Anledning dertil. Der var en Poſtepedition i Ørſted, før Jernbanen blev anlagt, og det er et meget betydeligt og folkerigt Sted med omtrent 1,000 Indbyggere. Der er en Doktor, et Apotek og flere lignende Anlæg, ſom gjøre, at det har været et Slags Centralpunkt, og man har derfor ikke hidtil fundet Anledning til at flytte Expeditionen derfra til Allingaabro, hvor der ikke er Andet end Jernbanestationen; men det er jo muligt, at Jernbanestationen der kan udvikle ſig ſaaledes, at det kan faae den Betydning, at man vil kunne forsvare at flytte Poſtepeditionen, ſaa vil det ſelvfølgelig ſke, og indtil det ſker, antager jeg det for ſandſynligt, at Andragerne ville holde Sagen i friſt Minde hos Ministeriet. Til diſſe Ord ſkal jeg indſkrænke mig, da jeg er nøbſaget til at forlade Thinget.

Clausen: Jeg har tilladt mig at ſtille et Forſlag, ſom gaar ud paa, at Andragendet fra Cieren af Kroſtedet i Laarbæk, ſom findes i Betænkningen under Nr. 9, henviſes til Indenrigsministeren. Den ærede Ordſpører har jo allerede udtalt ſig om dette Spørgſmaal; men da min Opfattelse er noget forffjellig fra hans, maa det maaſke være mig tilladt noget nærmere at forklare min Stilling og motivere Forſlaget. Det er ganſke tilfældigt, at jeg er bleven beſjendt med denne Sag, og jeg kan ikke negte, at, da jeg først hørte den, vakte den en meget stærk Interesſe hos mig, ſom gjorde, at jeg fandt det pſſeligt, at ſætte mig rigtig grundig ind i den. I den Anledning fik jeg Sagens Dokumenter af den ærede Ordſpører, og af dem fremgaar det efter min Opfattelse, at der er ſket Andrageren nogen Uret navnlig i tidligere Tid. Sagen hænger ſaaledes ſammen, at der allerede for noget over hundrede Aar ſiden, nemlig i 1718, blev givet et Kroholdsprivilegium til Laarbæk. Dette Privilegium blev i de ſenere Aar nemlig i 1723, 1730 og 1731 ubøidet, og ſkjøndt det i og for ſig var et ganſke almindeligt Privilegium, ſaa blev der dog givet den vedkommende Cier den Gang, ſom det hedder i Privilegiet: „Alene Ret til at udſkjænke ædende og drikkende Varer for Alle og Enhver, ſom det begjære.“ Deri ligger jo, at det ikke er alene i ſelve Kroen, men ogſaa udenfor den, at man maa udſælge diſſe Varer. De Anordninger, ſom gif forud for dette Privilegiums Udſtedelse, vare navnlig Anordning-

erne af 1695 og 1717, ſom givte Berbergerere og Kroholdere Ret til at ſælge ud af Huſet, og naar der nu er givet et ſaadant Kroprivilegium, ſaa maa det jo være givet i Genhold til de beſtaaende Forordninger for Krovæsenet. De Udviſdelfer, ſom Privilegiet ſenere har faaet, gif videre, idet de gif ud paa, at der blev givet Tilladelse til Brændevinsbrønderi, Albryggeri og deſlige, og endelig blev der i 1740 udſtedt en Extensionsbeviſning, hvorved Privilegierne kom til at følge Stedet til alle de efterfølgende Ciere, ſom bleve Beſiddere af Stedet. Det er alſaa diſſe alene, ſom have Ret til i Laarbæk, ſom det hedder i det gamle Privilegium: at udſælge ædende og drikkende Varer til Alle og Enhver, ſom det beſgjære. Det er en ſelvfølge, at dette Privilegium efterhaanden fik ſtor Betydning for denne Eiendoms, og da den nuværende Cier købte Stedet i 1852, har han jo ſelvfølgelig taget ſærligt Hensyn til de Rettigheder, ſom Privilegiet hjemlede Kroen. (Udfrydſelse af D. Chriſtensſen.) Min ærede Sidsmand ſiger, at det ſkulde han have ladet være; men jeg maa maaſke minde ham om, at Grundlovens § 82 giver os Ret til at tro paa, at Eiendomsrettigheder ville forblive utrænſkede og i alt Fald kun kunne afſøſes imod fuld Erſtatning. Et Privilegium er en Eiendomsret; naar en Mand paa et Sted er eneberettiget til at foretage ſig det, ſom Privilegiet hjemler, er det klart, at det er en Eiendomsret. Da den nye Cier overtog Stedet, ſaa maatte han — thi det er jo beſjendt, at alle Privilegier ſtulde fornyes ved Cierſkiſte eller Kronſkiſte — indſende ſit Privilegium til Fornyelſe; men i Stedet for at ſende ham de gamle Privilegier tilbage med Fornyelſe, beholdt man de gamle Privilegier og gav ham et nyt Privilegium, hvorved man indſkrænkede Rettighederne og gjorde dem afhængige af Omſtændighederne, ſaaledes, at de kunde tages fra ham, naar viſſe givne Tilfælde indtraf. Dermed var Cieren miſforſøjet, og han indgav derfor Anſøgning til det daværende Ministerium om at faae ſine gamle Privilegier tilbage, og dem fik han ogſaa tilbage; men der blev ſamtidig paalagt ham en Afgift af 51 Rbl. mere, end der efter diſſe Privilegier ſkulde udredes af denne Forretning, idet Privilegierne ſige, at der ſkal udredes 24 Rbl. aarlig, men man paalagde ham en Afgift af 75 Rbl. aarlig. For at blive fri for denne Byrde henvendte han ſig gjentagne Gange til Regeringen, og i de Dokumen-